

Årsplan med budget 2024 och plan 2025 - 2027

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Förväntningar på året.....	3
2	Förvaltning	5
2.1	Översikt över verksamhetens utveckling	5
2.2	Den kommunala koncernen	5
2.3	Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	6
2.4	Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	12
2.5	God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	18
2.6	Balanskrav	26
2.7	Väsentliga personalförhållanden	26
2.8	Förväntad utveckling.....	27
2.9	Att-satser	30
3	Kommunens räkenskaper	31
3.1	Driftbudget	31
3.2	Resultatbudget.....	31
3.3	Balansbudget.....	32
3.4	Kassaflödesanalys	34
3.5	Investeringsbudget.....	35

1 Inledning

Borgholms kommun gör årligen en plan över vad som ska prioriteras för kommande budgetår och planperioden. Planen följs sedan upp under budgetåret genom månadsuppföljningar och bokslut.

1.1 Förväntningar på året

Fortsatt osäkerhet kring världsläget med krig, inflation, ökade kostnader och stigande räntor leder till inbromsning av ekonomin i Europa och i vårt land. Efter många år med starka resultat är vi nu inne i en tuffare period. Vi har under de senaste åren stärkt vår ekonomi markant och jag är övertygad att vi kommer gå starkt ur denna kris om vi lyckas skapa förutsättningar för tillväxt. Att ta ansvar för ekonomin är en förutsättning för att kunna bedriva en verksamhet av god kvalitet som är uthållig över tid. Det ger oss också beredskap att hantera alla de utmaningar vi nu står inför.

För 2024 budgeterar vi ett överskott på 1,4 procent, men för mandat- och planperioden är det budgeterade resultatet 2 procent vilket gör att vi uppfyller målet om god ekonomisk hushållning och ändå fortsätter vi göra satsningar på vår gemensamma välfärd i hela kommunen. Särskilt glädjande är att vi fortsätter med de tidigare satsningarna på våra kärnverksamheter med drygt 50 mkr utöver de tekniska ramarna.

Vi sänker investeringstakten för att fortsätta självfinansiera alla våra investeringar. Vi fortsätter med upprustningar av våra verksamhetslokaler. Samtidigt görs energieffektiviseringar på olika sätt som i sin tur leder till att kommunen bidrar till ökad hållbarhet.

Våra fullmäktigemål som utgår från Agenda 2030 ligger fast. De fyra målen är: god hälsa och välbefinnande, god utbildning för alla, anständiga arbetsvillkor och ekonomiskt tillväxt samt hållbar konsumtion och produktion. Genom att arbeta utifrån dessa hållbarhetsmål täcker vi

alla kommunens verksamheter och nämnderna bidrar med olika aktiviteter för att nå de uppsatta målen.

Allt fler upptäcker den östra sidan. Därför behöver vi säkra förutsättningarna för fler att kunna bo, leva och verka här – året om. Vår förskole- och skolstruktur står fast för att våra barn ska ha nära till förskolan och skolan. Det är en medveten satsning som möjliggör utveckling i hela kommunen och visar på framtidstro. De nya satsningarna är förstärkning av elevhälsan, specialpedagogiska insatser inom förskolan och förstärkning av matematikundervisning.

Vi är en attraktiv kommun vilket märks av alla privata investeringar som pågår nu och planeras framöver trots den rådande lågkonjunkturen. Särskild glädjande är nyproduktion av hyresrätter vid Nydala. Bostadsbristen är påtaglig i hela Sverige och Borgholms kommun är inget undantag. Svårigheten att få tag i lediga hyreslägenheter är ett bekymmer och därför kommer vår nybildade allmännyttan bidra till fler hyresrätter. Tillgång till en bra bostad är ett grundläggande fundament i vårt välfärdssamhälle! Det är därför av yttersta vikt att vi har planlagd mark när konjunkturen vänder.

Ett bra utbud av kultur- och fritidsaktiviteter är viktiga beståndsdelar för en attraktiv kommun och folkhälsan. Vi är stolta att kunna erbjuda avgiftsfri kulturskola och avgiftsfri sommarkort till våra ungdomar och fortsätta med satsningarna på fritidsanläggningar i olika delar av kommunen.

Vår målsättning är att fortsätta med kontinuerliga och ständiga förbättringar för personalens arbetssituation och på det sättet vara ett föredöme som arbetsgivare. Bra arbetsvillkor och möjligheter till kompetensutveckling ska vara en självklarhet. Ett gott ledarskap och motiverade medarbetare är avgörande för att kunna fortsätta leverera ändamålsenlig och effektiv verksamhet till våra medborgare och företagare.

*Ilko Corkovic (S)
Kommunstyrelsens ordförande*

2 Förvaltning

2.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Tabellen nedan redovisar utvecklingen genom att aktuellt år och prognos jämförs med tidigare års utfall. Väsentliga förändringar innevarande år och långsiktiga utvecklingsmönster kommenteras.

Skatteintäkterna som utgör grunden för budgeten baseras på en prognos av den befolkningssiffran som den 1 november 2023 antas vara 10 851 invånare samt det senaste cirkuläret från Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Självfinansieringsgraden beskriver hur stor andel av investeringarna som finansieras av egna medel. Den långsiktiga målsättningen bör vara att självfinansieringsgraden ska vara 100 procent. Detta innebär att avskrivningar och resultat bör vara högre än eller i samma nivå som kostnader för investeringar.

Ett nytt lån på 40 mkr relaterat till långsiktiga investeringar är upptaget under 2023, vilket ökar den långsiktiga låneskulden. Nedan antagande inkluderar en amorteringsplan på 3,9 mkr per år.

Kommunens skattefinansierade del gick under 2020 över från Borgholm Energi AB till kommunen vilket ledde till att antalet anställda i kommunen ökade.

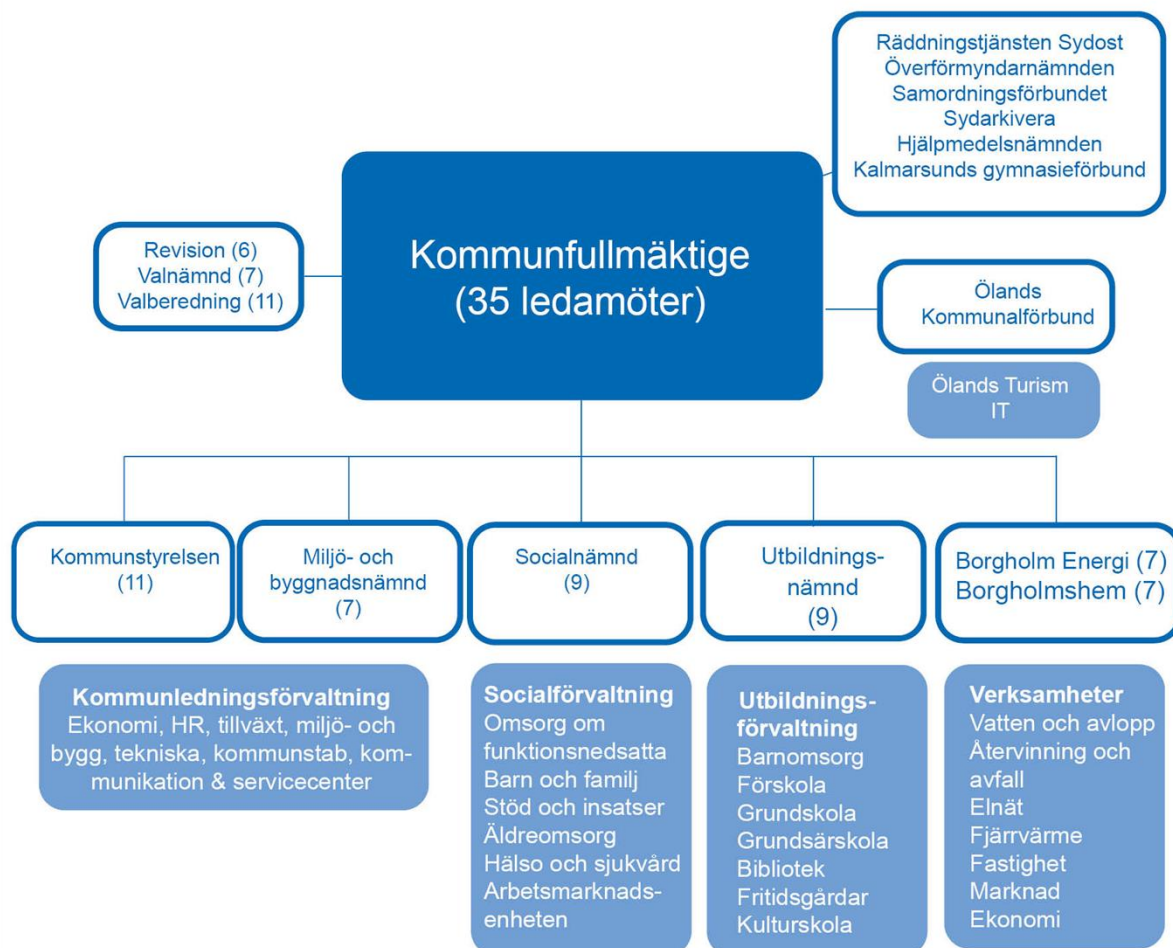
Kommunen	2024	2023	2022	2021	2020
Folkmängd	10 851	10 868	10 880	10 875	10 833
Kommunal skattesats	21,58	21,58	21,58	21,58	21,58
Verksamhetens intäkter	192 787	138 495	170 150	151 994	137 698
Verksamhetens kostnader	-944 439	-836 403	-852 184	-794 704	-777 099
Årets resultat	11 519	35 263	51 903	62 167	44 453
Soliditet	50%	49%	46%	46%	42 %
Soliditet inkl totala pens. Förpliktelser	27%	26%	24%	19%	12 %
Investeringar (netto)	48 850	77 842	133 057	72 959	56 961
Självfinansieringsgrad	108,4%	94,7%	70,7%	134,4%	139,5%
Långfristig låneskuld	287 600	291 500	251 500	251 500	255 400
Antal anställda		1 081	1 056	1 039	1 002

2.2 Den kommunala koncernen

Kommunerna ansvarar för en stor del av den samhällsservice som finns där vi bor. De viktigaste uppgifterna är förskola, skola, socialtjänst och äldreomsorg. Borgholms kommun styrs av politiker som valts direkt av våra kommunmedborgare. Deras uppgift är att representera medborgarna i kommunen och ange inriktning för kommunens verksamheter och kommunens utveckling- vad som ska prioriteras och vad som ska genomföras.

Kommunfullmäktige är kommunernas högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige tar beslut om kommunens inriktning, verksamhet och ekonomi. De utser också kommunstyrelsen,

som har till uppgift att leda och samordna allt arbete inom alla kommunens verksamheter. Kommunfullmäktige beslutar också vilka nämnder som ska finnas och väljer dess ledamöter. Nämnderna ansvarar sedan för ett visst område. I Borgholms kommun finns kommunstyrelsen, miljö- och byggnadsnämnd, socialnämnd och utbildningsnämnd.

2.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Fortsatt hög inflation präglar både världsekonomin och Sverige i år och nästa år. Toppen på inflationen ser ut att ha passerat i flertalet länder inklusive Sverige men den beräknas inte komma ned till centralbankernas inflationsmål förrän i slutet av 2023, eller långt in i 2024. En bidragande orsak till att inflationen i år väntas falla kommer av att de internationellt satta energipriserna antas bli lägre än för ett år sedan. Det som stödjer prognosen är att globala energi-, råvaru- och spannmålspriser sjunkit jämfört med 2022. De höga konsumentpriserna som kommit från höga produktionskostnader via exempelvis uppvärmnings- och transportkostnader borde därmed också avta, dock med viss eftersläpning.

Hushållen i Sverige har förhållandevis höga bostadslån, liksom en hög andel lån med mycket kort räntebindning. Sammantaget ger det en större ränteeffekt jämfört med många andra länder. Även försvagningen av den svenska kronan bidrar till högre inflation i Sverige. SKR gör bedömningen att Riksbanken (liksom andra centralbanker) hellre tar i för mycket än för lite i bekämpningen av inflationen för att inte riskera en alltför utdragen period med inflation

över målnivån. Riksbanken antas därför höja styrräntan ytterligare en gång under året, till 3,75 procent. Den höga inflationen och de snabba räntehöjningarna bidrog till att bromsa efterfrågan i ekonomin i höstas och under sista kvartalet föll svensk BNP.

Efter en kort period av normalisering och återhämtning efter pandemin går ekonomin återigen in i en lågkonjunktur i år. Det är främst de delar av efterfrågan som är räntekänsliga som bidrar till konjunkturedgången; hushållens konsumtion och investeringarna, främst bostadsinvesteringarna.

Att de närmaste åren är osäkra, i kombination med betydligt högre löpande utgifter och mer återhållsam kreditgivning till hushållen leder till att hushållen drar ner på större investeringar i närtid, inte minst bostadsköp. Bostadspriserna och nybyggnationen minskade betydligt under slutet av 2022. Inledningsvis 2023 verkar fallen ha avstannat, men vi räknar ändå med att bostadsinvesteringarna kommer att minska med nästan 20 procent i år.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

Nyckeltal	2022	2023	2024	2025	2026
BNP	2,7	-1,0	1,6	3,3	2,6
Arbetade timmar	2,4	0,8	0,6	2,0	1,7
Relativ arbetslöshet, procent	7,5	8,1	9,0	8,6	7,7
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,9	3,9	3,7	3,4	3,3
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,7	3,9	3,7	3,4	3,3
Inflation, KPIF	7,7	5,4	1,8	1,8	2,0
Inflation, KPI	8,4	7,6	2,1	1,1	1,9
Befolkning, 15–74 år	0,3	0,7	0,6	0,6	0,5

Källa: SKR.

I år minskar BNP med 1,0 procent, främst drivet av att både hushållens konsumtion och investeringarna i ekonomin faller. Att hushållens konsumtion minskar är mycket ovanligt. Det har endast inträffat en enda gång efter 90-talskrisen (i volym och på helårsbasis); år 2020, till följd av pandemirestriktionerna. Minskningen nu är inte lika stor som 2020, men visar ändå tydligt att hushållen drabbas hårt av de snabba prisökningarna. Även offentlig konsumtion utvecklas svagt och landar på noll-tillväxt i år. Kommunsektorns konsumtion minskar däremot till följd av det dystra ekonomiska läget samt, för regionerna, en fortsatt utfasning av pandemirelaterade åtgärder. Svagare global efterfrågan dämpar exporten i år, men den svaga inhemska efterfrågan dämpar importen än mer. Därför bidrar nettoexporten till att hålla uppe BNP-tillväxten något i år.

Att efterfrågan minskar i år innebär att många företag, särskilt på den svenska hemmamarknaden, behöver anpassa sina kostnader. Samtidigt behöver de göra en avvägning mellan att anpassa sig till lågkonjunkturen på kortare sikt. Det handlar om den mer strukturella kompetensbristen och storleken på personalstyrkan. Det är stora kostnader involverade i att rekrytera personal och det finns stora matchningsproblem mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden. Arbetslösheten bedöms tillfälligt öka till 9,0 procent 2024 innan den faller tillbaka igen. Skatteavdrag såsom grundavdraget och jobbskatteavdraget, samt gränsen för statlig inkomstskatt, gör det lönsamt att arbeta mer, till exempel genom att öka från deltid till heltid, arbeta längre upp i åldern. Att reallönerna (genom hög inflation) har fallit gör nu att arbetskraftutbudet sannolikt kommer att fortsätta att öka framöver. Detta, ihop med fortsatt

normalisering efter pandemin, gör att vi bedömer att medelarbetstiden och sysselsättningen kommer att öka 2025–2026. Alla sektorer drabbas av den varaktigt högre prisnivån och kommer över tid att anpassa sina beteenden på olika sätt.

2.3.1 Identifiering och hantering av risker

SKR bedömer att relativt starka ökningar av skatteintäkterna kommande år följer av snabbare löneökningar i ekonomin. Men så länge som lönerna hos de anställda i kommuner och regioner ökar i samma grad skapas egentligen inga nya resurser. De växande välfärdsbehoven som följer av den demografiska utvecklingen blir därmed allt svårare att finansiera, när skatteunderlaget reellt sett utvecklas så svagt.

Tillsammans med utmaningen att finansiera det ökade behovet så ökar andel äldre över 80 år med nästan 50 procent den tio närmsta åren medan den arbetsföra befolkningen, i åldern 20–66 år, enbart ökar med 4 procent. I nästan 6 av 10 kommuner minskar till och med den arbetsföra andelen av befolkningen. Det är den arbetsföra befolkningen som ska svara för såväl finansiering som bemanning av välfärden.

Borgholms kommun har under en längre tid haft en negativ befolkningsutveckling, med undantag för åren under flyktingkrisen. Samtidigt som antalet invånare minskar så ökar andelen över 80 år. Under 2022 minskade folkmängden i Borgholms kommun med 38 personer, från 10 895 till 10 857 invånare. Orsaken till den minskade befolkningen var ett flyttnetto på 66 personer och ett födelsenetto på -111 personer. Under prognosperioden 2022-2032 kommer folkmängden i Borgholms kommun att minska med 21 invånare, från 10 857 till 10 836 personer.

Kommunen arbetar med att ta fram en strategi för kompetensförsörjning. Kompetensförsörjning är: "Att på kort och lång sikt säkerställa att verksamheten har tillgång till medarbetare med rätt kompetens" (Rikstermbankens definition)

Kompetensförsörjning handlar inte bara om att hitta nya medarbetare med rätt kunskaper, utan också om att lyfta befintliga medarbetares kompetens i linje med organisationens behov. Det handlar också om att behålla kompetensen i organisationen.

Identifierad risk	Beskrivning	Obligatorisk enhet	Hantering av risk
Omvärldsrisk			
Omvärldsläge på grund av pandemi och krig	Risken är att den psykiska ohälsan ökar ytterligare samt att oroligheter och våld ökar i kommunen. Utifrån ovan är risken att ekonomin påverkas. Kostnadsökningar medför att prioriteringar kan behöva göras kraftfullare än tidigare för att möta ovan situation.	Kommunala koncernen	Kontinuerlig uppföljning i kommunledningsgruppen och nära samarbete med säkerhetssamordnare, ungdomssamordnare och folkhälsosamordnare.
Klimatförändringar	Risk för klimatpåverkan i form av långvarig värmebölja och torka.	Kommunala koncernen	Förebyggande åtgärder i våra verksamhetslokaler i form av klimatskal samt infrastrukturella åtgärder.
Befolkning	Risk för att befolkningen minskar kommande år, främst barn, unga och inom arbetsför ålder. Minskat antal medborgare medför lägre intäkter från skatter och statsbidrag.	Kommunala koncernen	Borgholms kommun arbetar prioriterat med detaljplaner för att skapa möjlighet för människor i olika åldrar att bosätta sig i kommunen. Vi har en offensiv bostadsförsörjningsplan och håller på att ta fram en ny Översiktsplan som innehåller fler utvecklingsområden. Översiktsplanen beslutas under 2023 och utgör en bra grund för fortsatt utveckling. Även en tillväxtstrategi tas fram under 2023.
Verksamhetsrisk			
Personal	Borgholms kommun står inför en utmaning att bemanna kritiska verksamheter och specifikt norra kommunen.	Kommunala koncernen	I kommunen har vi alltid som norm och inga delade turer vilket har en positiv påverkan på bemanningen. Samverkan mellan verksamheter och stödfunktioner bör etableras för att etablera en bemanningsstrategi samt interna rutiner för successionsplanering.
IT-säkerhet	Störning i system som stödjer samhällsviktiga funktioner.	Kommunala koncernen	Samverkan med Mörbylånga kommun gör att kommunen har tillgång till två serverhallar. Skulle något hända i den går det att starta upp systemen i den andra. Skanning av nätverket efter sårbarheter sker kontinuerligt och har aktiverat ett utökat skydd på datorerna.

2.3.2 Hantering av finansiella risker

Den av fullmäktige beslutade finanspolicyn anger ramar för hur finansverksamheten inom kommunen och dess bolag skall bedrivas. Med finansverksamhet avses likviditetsförvaltning och finansiering. Syftet är att fastställa målsättning och ramar för hur finansverksamheten ska organiseras, begränsning av de finansiella risker som förekommer samt rapportering och uppföljning.

Finansnetto

Budgeten för finansiella kostnader uppgår till 6,0 mkr. Den aktuella låneskulden är 291,5 mkr. Amorteringsplanen för budget 2024 och för planperioden 2025-2027 är 3,9 mkr per år.

Kommunen arbetar med riskeliminering av den finansiella risken, det vill säga ökade räntekostnader, på två sätt. För det första följer kommunen en finanspolicy och för det andra följer kommunen en långsiktig refinansiering fram till 2027.

Intervall	Kapitalbindning / Genomsnitt (år)	Andel i procent	Kapitalbindning / Budget Belopp (mkr)
0-1 År	0,10	8,58%	25,0
1-2 År	1,31	31,25%	91,1
2-3 År	2,68	25,73%	75,0
3-4 År	3,65	21,89%	63,8
4-5 År	0	0	0
5-6 År	5,04	12,56%	36,6
Total	2,54	100,0%	291,5

Med refinansieringsrisk avses att vid varje givet tillfälle inte få tillgång till nödvändig finansiering för befintliga eller nya lån eller att refinansiering endast kan ske med ökade kostnader som följd. En kort kapitalbindningstid medför en större risk mot prisrörlighet i kapitalbindningskostnad. Refinansieringsrisken hanteras genom att sträva efter en jämn förfallostruktur. Skuldportföljen ska vara strukturerad på ett sådant sätt att kapitalförfallen sprids över tid för att minska risken.

Den genomsnittliga kapitalbindningstiden får inte understiga 1 år och inte överstiga 5 år. Högst 50% av låneportföljen får förfalla till betalning inom närmast rullande 12-månaders period.

Med ränterisk avses risken att förändringar i marknadsräntan påverkar skuldportföljens räntenetto negativt. En kort räntebindningstid medför en större risk mot prisrörlighet i ränta. Ränterisken hanteras genom att räntebindning på upplåning sprids på olika löptider. Den genomsnittliga räntebindningstiden får inte understiga 1 år och inte överstiga 5 år. Lån till rörlig ränta får utgöra maximalt 50% av låneportföljen.

Intervall	Räntebindning / Genomsnitt (år)	Andel i procent	Belopp
0-1 år	0,14	18,18%	53,0
1-2 år	1,26	21,65%	63,1
2-3 år	2,68	25,73%	75,0
3-4 år	3,65	21,89%	63,8
4-5 år	0	0%	0
5-6 år	5,04	12,56%	36,6
Total	2,42	100,0%	291,5

Kommuninvest i Sverige AB införde under 2012 en återbäringsmodell där överskott som upparbetats fördelas till medlemmarna i Kommuninvest ekonomiska förening som återbärning och ränta. Medlemmarna ska enligt modellen använda medlen till att öka kapitalet, vilket i sin tur förvärvar emitterade aktier i Kommuninvest Sverige AB. Enligt Rådet för kommunal redovisning är den del av återbetalning och räntan, som ska användas för ökat kapital, inte att betrakta som finansiell intäkt i kommunen och får följaktligen ingen effekt på resultaträkningen.

Under 2021 tog SKR och Kommuninvest fram en ny gemensam vägledning för hur kommuner ska gå tillväga för att beräkna och fastställa en marknadsmässig borgensavgift. Fokuset ligger på de kommunala bostadsbolagen. Utmaningarna kring borgensavgifter gäller dock för hela bredden av kommunsektorns företag.

Pensionsförpliktelser

Kommunens pensionsförpliktelser består av ansvarsförpliktelser, intjänade pensioner och löpande pensionsutbetalningar.

Ansvarsförbindelsen, som är den största enskilda delen, omfattar pensioner intjänade före 1998 och uppgår i budget 2024, exklusive löneskatt, till 164,9 mkr. Ansvarsförbindelsen redovisas utanför balansräkningen. De intjänade pensionsmedlen som kommunen har skuldfört i balansräkningen uppgår till 16,6 mkr, exklusive löneskatt i budget 2024.

Kommunen har valt att försäkra sig för den delen som ökar snabbast, den så kallade förmånsbestämda ålderspensionen (pensioner som utgår på inkomstbelopp över 7,5 gånger prisbasbelopp).

De individuellt intjänade pensionerna redovisas som en kortfristig skuld och betalas ut till de anställdas pensionsförvaltare året efter bokslutsåret. För detta är 14,9 mkr budgeterat. Det nya pensionsavtalet AKAP-KR träder i kraft från och med 2023, då höjs premien från 4,5 procent till 6,0 procent för de intjänade pensionerna. Intjänandet av förmånsbestämd del minskar, allt annat oförändrat, då en del av nytt intjänande i stället antas ske i avgiftsbestämd del i AKAP-KR.

Pensionskostnaderna kommer att öka med cirka 32 % under 2023 för att inte minska förrän som tidigast 2025. Orsaken till förändringen är främst den ökande inflationen vilket ger en ytterligare höjning av prisbasbeloppet, 2023 med 8,7 % och 2024 med 8,0 %.

Specifikation av pensionsskuld (mkr)

Avsättning för pensioner	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Ansvarsförbindelse	163,9	164,9	158	148,1	140,9
Avsatt till pensioner	16,5	16,6	15,6	16,8	16,2
Upplupna kostnader	14,7	14,9	14,7	15	15,7
Löneskatt	47,3	47,6	45,7	43,7	41,9
Totala förpliktelser	242,5	243,9	234	223,6	214,6
Återlånade medel	242,5	243,9	234	223,6	214,6

2.3.3 Skattesats

Kommunens främsta inkomstkälla är kommunalskatten. En tredjedel av kommunens intäkter är kommunens andel av det nationella utjämningssystemet som har till syfte att erbjuda kommuninvånarna lika möjligheter till service oavsett var man bor. Kommunen tar också ut avgifter inom t.ex. barn- och äldreomsorg. Skattesatsen för invånare i kommunen är fördelad enligt följande

- Kommunalskatt 21,58 krona/skattekrona

- Regionskatt 11,86 krona/skattekrona
- Församlingsskatt 1,54 krona/skattekrona (icke medlemmar betalar en begravningsavgift om 0,25 krona/skattekrona).

2.4 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

En styrmodell för Borgholms kommun antogs 2018, KF 2018-02-19 §47 (reviderades 2022-11-21 §183). Modellen beskriver hur kommunen och dess verksamheter leds och styrs. Syftet är att ange den politiska viljeinriktningen, att skattepengarna hanteras på bästa tänkbara sätt, att visionen och målen uppnås samt att god ekonomisk hushållning säkerställs. Det är viktigt att det finns ett klart samband mellan de resurser som används, den verksamhet som bedrivs och de resultat som vill uppnås.

Styrmodellens syfte är att bidra till att skapa en helhetsbild och en röd tråd från vision till det dagliga arbetet i verksamheterna. Organisationer styrs inte bara av modeller och dokument utan påverkas även av organisationskultur, värderingar och attityder. För att styrmodellen ska få önskad effekt är det viktigt att kommunens kärnvärden, *välkomnande*, *utvecklande* och *tillsammans* genomsyrar verksamheterna.

Styrmodellen beskriver också rollfördelningen mellan förtroendevalda och tjänstepersoner. Förtroendevaldas roll är att styra genom att sätta mål, göra prioriteringar, fördela resurser och följa upp. Tjänstepersoners roll är dels att förse politikerna med relevanta underlag, dels att leda och genomföra verksamheten utifrån de fastställda målen, sina tilldelade uppdrag och tillgängliga resurser.

Den politiska nivån arbetar utifrån frågor om **vad** som ska uppnås och **när** i tiden. De förtroendevalda formulerar en långsiktig vision, mål och sätter ramarna för finansiering. Med specifika kompetenser och kunskaper har kommunens tjänstepersoner sedan ansvaret för **hur** verksamheten bedrivs och **vem** i tjänstepersonsorganisationen som utför uppdrag.

Ett gott samarbete mellan förtroendevalda och tjänstepersoner är en framgångsfaktor. En gemensam kultur och en god dialog bidrar till att få genomslag i beslut. Då skapas goda resultat för kommuninvånarna.

2.4.1 Lagar och regler

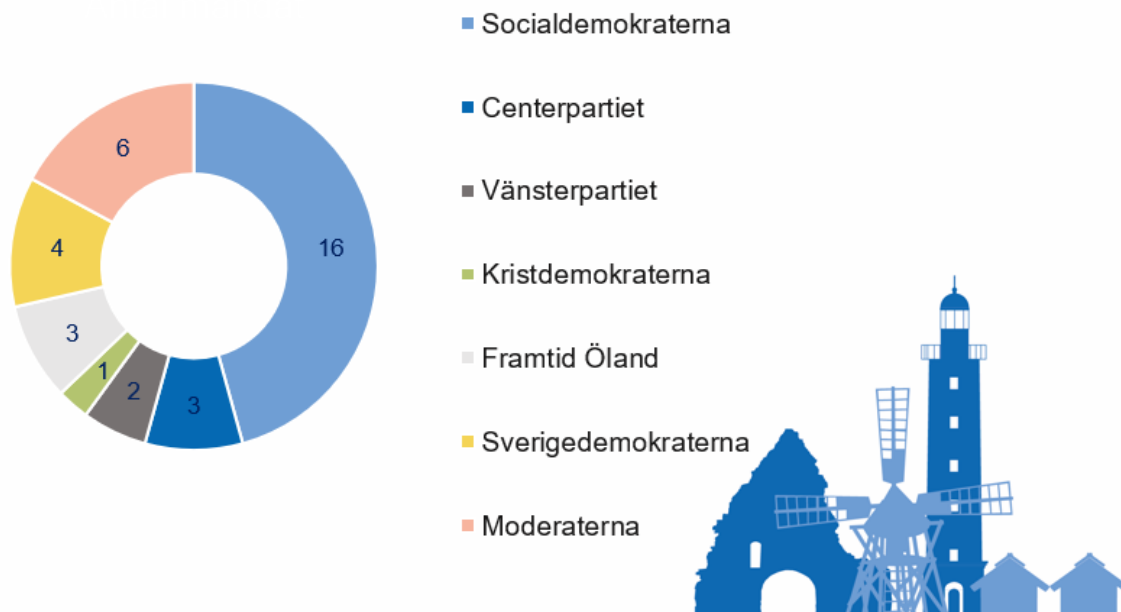
Flera lagar styr kommunens verksamheter. Kommunallagen och regeringsformen reglerar kommunens organisation, ansvarsområden och skyldigheter. Därutöver finns flera andra lagstiftningar som styr kommunens verksamheter, till exempel socialtjänstlagen, skollagen, plan- och bygglagen och miljöbalken.

2.4.2 Kontroll, tillsyn och revision

Kommunens verksamhet granskas bland annat av tillsynsmyndigheter. Dessutom har alla kommuner en egen revision. Revisorerna har till uppgift att granska kommunens verksamhet varje år utifrån såväl effektivitet som ekonomi.

2.4.3 Mandatfördelning

I fullmäktige sitter 35 ledamöter och mandatet fördelas på partierna utefter valresultatet. Val sker vart fjärde år i samband med riksdagsval. Fördelningen nedan visar mandatperioden 2023-2026.

2.4.4 Kommunpolitikerna är uppdragsgivaren

Det är de folkvalda politikerna i Borgholms kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder som är ytterst ansvariga för hela den kommunala verksamheten. De förtroendevalda bestämmer i frågor om ekonomi och kvalitet och de beslutar om reglementen, förordningar och policybeslut. De styr kommunen genom att ge uppdrag, sätta upp mål och tilldela resurser till de olika verksamheterna ur kommunens totala budget.

2.4.5 Kommunanställda är verkställande

Det är de anställda: tjänstepersoner, medarbetare och chefer som i praktiken sköter genomförandet av kommunens verksamhet. De ansvarar för att politiska beslut följs och genomförs i det dagliga arbetet. De hanterar frågor om ekonomi, kvalitet, planering och arbetsledning. De anställda ansvarar också för att ta fram underlag för politiska beslut, att följa upp verksamheterna och att redovisa detta tillbaka till uppdragsgivarna - politikerna. För att avlasta

nämnderna och kommunstyrelsen i rutinärenden och detaljbeslut, delegerar politikerna i vissa fall beslutanderätt ner till enskilda tjänstemän. Formerna för detta redovisas i respektive nämnds, samt kommunstyrelsens delegationsordning.

2.4.6 Vision och målstyrning

Visionen är antagen av kommunfullmäktige och svarar på vart kommunen vill föra organisationen. Den har ett långsiktigt perspektiv och kan sträcka sig över flera mandatperioder.

Kommunens vision är:

"Med gemensamma krafter utvecklar vi hela Borgholms kommun till något som vi är stolta över. Nu och för framtiden."

Kärnvärden:

Välkommande

Våra uppdrag kommer från medborgarna. Det är viktigt att vi lyssnar, att vi är tillgängliga och att vårt bemötande alltid sker på ett korrekt och professionellt sätt. Oavsett ärende ska våra medborgare och besökare känna att de blivit sedda och respekterade.

Utvecklande

Vi försöker alltid hitta möjliga lösningar och skapa förbättringar i vårt dagliga arbete. Ledarskap som främjar utveckling, både personligt/individuellt och inom verksamhetsområdena, ska uppmuntras. Ett positivt synsätt smittar av sig och skapar både trivsel och förutsättningar för utveckling.

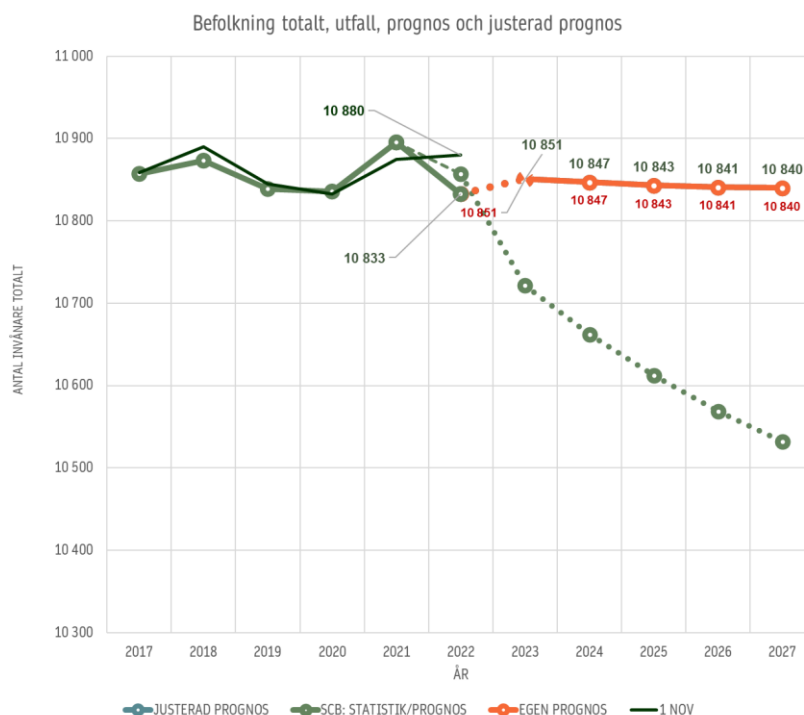
Tillsammans

Genom samarbete inom kommunen ökar vår tillväxt och attraktionskraft. Därför är det viktigt att vi gemensamt skapar en känsla av samhörighet, där varje medborgare vill och kan bidra till kommunens utveckling. Vi är alla ambassadörer för den verksamhet vi arbetar i och vi är alla ansvariga för en del av helheten. Enskildas samt arbetsgruppers goda exempel ska lyftas fram. Tillsammans bygger vi en framgångsrik kommun som vi alla är stolta över.

2.4.7 Budgetmodell

Budgetmodellen som Borgholms kommun använder är framtagen av SKR och används just nu av drygt 40 kommuner. Fler kommuner är på gång in i modellen under 2023 och 2024.

Modellen bygger på de intäkter som kommunen får in. Vad som blir det verkliga utfallet baseras på befolkningssiffran den 1:e november. Den befolkningsprognos som är lagd för budgetåret 2024 och planperioden är enligt Statisticons prognos och är 10 851 invånare.

Bilden ovan jämför Statisticons prognos (den röda linjen) och SCBs prognos (den gröna streckade linjen).

Till vänster i bilden nedan visas den intäktsnivå som kommunen beräknas få. Av intäkterna avsätts ett resultat, i exemplet två procent av intäkterna. Resultatnivån tillsammans med avskrivningar ger nivån för den investeringsnivå som kommunen behöver för att kunna självfinansiera sina investeringar i den grad som det finansiella målet bestämmer. De finansiella målen om självfinansiering av investeringar och resultat om procent av skatter och bidrag bedöms dels på mandatperioden och dels på planperioden.

Tekniska ramar baseras på "prislappar" för de verksamheter där det finns prislappar att tillgå, d.v.s. äldreomsorg, grundskola och barnomsorg vilket motsvarar cirka 70 % av kommunens totala budget. Prislappar baseras på de intäkter en kommun får för att bedriva en verksamhet av genomsnittlig kvalitet inklusive tillägg/avdrag för struktur. I Borgholms kommun finns ett tillägg för struktur.

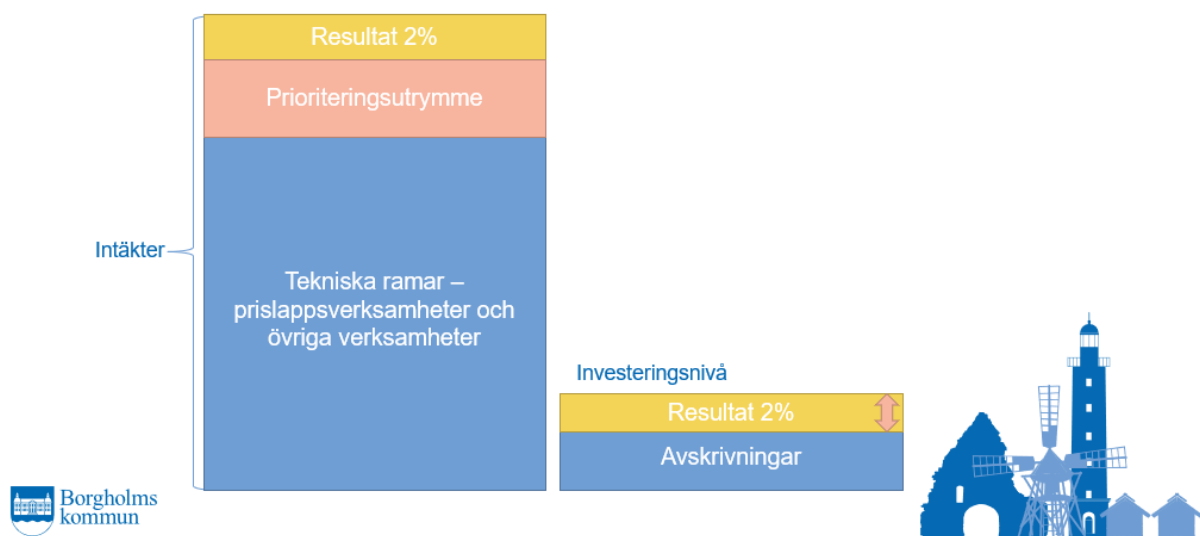
För verksamheterna omsorg om funktionsnedsatta och individ- och familjeomsorg finns det "intäktslappar. De verksamheter som varken har prislapp eller intäktslapp utgår från föregående års budget. Exempel på verksamheter utan prislapp är gata/park, kultur, fritids och kulturskola.

De tekniska ramarna är inklusive uppräknings för pris- och löneökning (PKV) för åren 2024-2027. Den PKV som är använd i beräkningarna är något lägre än SKRs rekommendation (3,9 2024). Anledningen till att PKV är lägre än den generella rekommendationen baseras på att efter att ha gjort en egen beräkning av kommunens kommande pensionskostnader (utförd av Skandia) så ökar de något mindre än generellt för landet.

	2024	2025	2026	2027
PKV (Pris- och lön)	3,3%	0,2%	2,0%	2,0%

Utöver uppräknig finns en pott för prioriterade grupper och som hanteras som en prioritering och fördelas ut till respektive förvaltning efter genomförd lönerrevision.

Den tekniska ramen visar ramnivån utan politiska prioriteringar. Kommunen har även andra intäkter som medför ett utrymme för politiken att prioritera vilka nämnder/verksamheter som ska få ökad budgetram, utöver den tekniska ramen. Prioriteringsutrymmet blir då mellanskillnaden mellan kommunens intäkter, det resultat som kommunen behöver enligt beslutat resultatmål och de tekniska ramarna. Prioriteringarna är endast ett år i taget. Är det en flerårig satsning måste prioriteringen ske för varje år i planperioden.

2.4.8 Principer för intern kontroll

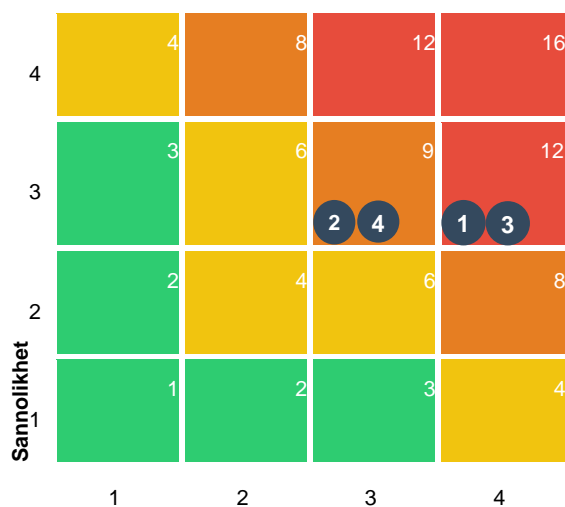
Intern styrning och kontroll är ett stöd för att säkerställa att kommunens verksamhet bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt. Det handlar om att arbete mot uppsatta mål görs på det sätt som är tänkt för att minimera risken att kommunen skadas av oönskade händelser.

Kommunstyrelsen har övergripande ansvar att samordna att en god intern styrning och kontroll bedrivs inom nämnder och kommunala bolag. Respektive nämnd har det yttersta ansvaret för den interna styrningen och kontrollen inom dess verksamhetsområde. Förvaltningen har till ansvar att upprätta en konkret plan för den interna kontrollen vilken beslutas i nämnden. Rutiner utformas av förvaltningschefer eller motsvarande så att en god intern kontroll kan upprätthållas.

Det är respektive chef/ledare inom verksamheten som ansvarar för att konkreta rutiner finns för att skapa goda förutsättningar för intern kontroll. De ska informera övriga anställda om innebörden och verka för att anställda ska arbeta mot uppsatta mål med arbetsmetoder som bidrar till en god intern kontroll. Att arbetet är integrerat i verksamhetens dagliga arbete är en förutsättning för att den interna styrningen och kontrollen ska fungera.

Kommunens övergripande interna kontrollplan upprättas i samband med årsplan och rapporteras i årsbokslut till kommunfullmäktige. Nämnder och styrelser ska årligen upprätta en intern kontrollplan i samband med årsplan och verksamhetsplan. Från januari till november utförs kontroller och åtgärder löpande. Mer information finns i "*Reglemente för intern kontroll och styrning*".

Intern styrning och kontroll

Konsekvens

Konsekvens	Sannolikhet	Konsekvens
4	Sannolik	Allvarlig
3	Trolig	Kännbar
2	Möjlig	Lindrig
1	Osannolik	Försumbar

Process	Risk	Sannolikhet + Konsekvens	Granskning
Förebyggande kris-hantering	■ Risk att förebyggande krishantering inte är ändamålsenligt	3. Trolig 4. Allvarlig 12	Kontrollera att ansvariga chefer känner sig tillräckligt förberedda inför möjliga kriser.
IT-säkerhet	■ Risk att kommunen utsätts för cyberattack / skadlig kod	3. Trolig 3. Kännbar 9	Se över verktyg samt statistik över trafik och aktiviteter i nätverk och på datorer.
Kompetensförsörjning	■ Risk att kommunen inte kan bemanna sina kärnverksamheter	3. Trolig 4. Allvarlig 12	Omvärldsbevakning inför kommande bristkompetenser och göra en kompetensinventering. Analys av avslutnings-samtal.
	■ Risk att det inte finns en successionsplan när kompetens går förlorad	3. Trolig 3. Kännbar 9	Se över interna rutiner för att säkerställa att samtliga finns.

2.4.9 Investeringar

Kommunfullmäktige beslutar investeringsram samt godkänner framtagna investeringsprojekt för den kommande femårsperioden. Medel anslagna för investeringar får inte användas till driftkostnader.

En investering är ett inköp av

- en anläggning som har en varaktighet över minst fem år
- en inventarie som har en varaktighet över minst tre år.

Beloppet som krävs för att det ska klassas som en investering är ett prisbasbelopp. Understiger köpet detta belopp kommer den vid bokslutet att belasta driften inom nämnden. Från och med 2014 görs komponentavskrivning på investeringar vilket innebär att investeringen delas upp i olika delar beroende på komponenternas olika livslängd.

2.4.10 Taxor

Nämndens taxor och avgifter ses över i samband med budgetarbetet. Taxor och avgifter beslutas av kommunfullmäktige. Taxor för 2024 samt återfinns i dokumentet "Taxor 2024".

2.5 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunfullmäktige beslutar om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. För verksamheten ska det anges mål och riktlinjer och för ekonomin beslutas de finansiella mål som är av betydelse för att uppnå en god ekonomisk hushållning.

Utifrån Borgholms kommuns vision har kommunfullmäktige beslutat om övergripande strategiska mål som utgår från "Agenda 2030". Utifrån de strategiska målen beslutar respektive nämnd om måttal och aktiviteter. I boksluten kommer utvärdering av måloppfyllelsen för respektive mål att ske.

2.5.1 Styrmodell och mål

En styrmodell beskriver hur kommunen och dess verksamheter leds och styrs. Syftet med en styrmodell är att ange den politiska viljeinriktningen, att skattepengarna hanteras på bästa tänkbara sätt, att visionen och målen uppnås samt att god ekonomisk hushållning säkerställs. Det ska finnas ett samband mellan de resurser som används, den verksamhet som bedrivs och de resultat som önskas uppnås.

Styrmodellens syfte är att bidra till att skapa en helhetsbild och en röd tråd från visionen "*Med gemensamma krafter utvecklar vi hela Borgholms kommun till något som vi är stolta över. Nu och för framtiden.*" till det dagliga arbetet i verksamheterna. Organisationer styrs inte bara av modeller och dokument utan påverkas även av organisationskultur, värderingar och attityder. För att styrmodellen ska få önskad effekt är det viktigt att kommunens gemensamma kärnvärden; *välkomnande, utvecklande och tillsammans* genomsyrar verksamheterna.

Kommunfullmäktigemålen, som utgår från Agenda 2030, kompletteras med måttal och aktiviteter. Respektive nämnd följer upp och redovisar hur de arbetar för att uppfylla av kommunfullmäktige uppsatta mål.

3 God Hälsa och välbefinnande

God hälsa och välbefinnande är en grundläggande förutsättning för alla medborgare. Genom ett väl utvecklat förebyggande och främjande hälsoarbete för alla åldrar skapar Borgholms kommun förutsättningar för våra medborgare att bidra till såväl sin egen som samhällets utveckling.

Detta gör vi genom att:

- skapa förutsättningar för ett aktivt liv, för alla åldrar, med utbud av kultur, fritid och sport.
- Vi ska ha förebyggande och främjande hälsoarbete för alla åldrar i ett så tidigt skede som möjligt.
- alla ska känna sig trygga och må bra.
- fortsätta utveckla nära vård för alla.
- våra barn och äldre erbjuds berikande och näringsriktig kost.
- bli bättre på att kommunicera det vi redan är bra på.

Bedömningskriterier

Utifrån hur mätetal och aktiviteter utvecklas ska målet bedömas. I delårsboksluten görs en prognos på målen utifrån de planerade aktiviteterna och prognosen på mätetal.

Under året ska bedömning göras om det går att utvärdera målet på årsbasis. Saknas aktiviteter som behövs för att målet ska förbättras/uppnås ska dessa läggas till så snart behovet uppstår.

Mätetal	Källa	Periodicitet	Målvärde
Trygghetsmätning	Egen/verksamhetssystem	År	1
Friskindex för hela kommunen	Egen/verksamhetssystem	Tertial	70

4 God utbildning för alla

God utbildning – i förskola, grundskola, gymnasium och högre utbildning samt alla människors lika möjlighet till livslångt lärande - är en förutsättning för att möta människors behov under hela livet. Genom ett brett utbud av utbildningsinsatser stärker Borgholms kommun deltagandet i såväl arbetsliv som samhällsliv och gör det möjligt för var och en av att bidra till ett hållbart samhälle.

Detta gör vi genom att:

- erbjuda likvärdig utbildning med hög kvalitet som välkomnar alla, där alla ges goda förutsättningar efter var och ens förmåga.
- alla anställda ges möjlighet till kvalitativ utveckling och lärande.
- erbjuda ett brett utbud av arbetsmarknadsinsatser och yrkesutbildningar för att öka självför-

sörjningsgraden.

- erbjuda kultur- och biblioteksverksamhet som bidrar till det livslånga lärandet för alla

Bedömningskriterier

Utifrån hur mätetal och aktiviteter utvecklas ska målet bedömas. I delårsboksluten görs en prognos på målen utifrån de planerade aktiviteterna och prognosen på mätetal.

Under året ska bedömning göras om det går att utvärdera målet på årsbasis. Saknas aktiviteter som behövs för att målet ska förbättras/uppnås ska dessa läggas till så snart behovet uppstår.

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Anständiga arbetsvillkor främjar en hållbar ekonomisk tillväxt och är en positiv kraft för hela samhället. Genom att Borgholms kommun skapar goda förutsättningar för innovation och entreprenörskap samt främjar anständiga arbetsvillkor gynnas en hållbar ekonomisk tillväxt som hela inkluderar hela samhället.

Detta gör vi genom att:

- föra en aktiv markpolitik som är tydligt kopplad till etablering av företag och byggande av bostäder.
- erbjuda en tillgänglig, snabb och kundfokuserad service och myndighetsutövning som möter våra företags och medborgares behov.
- fortsatt digitalisering och automatisering såväl internt som externt för utveckling och säkerställande av välfärdstjänster
- vara en tillsitsfull organisation där innovation och mod uppmuntras.
- skapa en inkluderande, attraktiv arbetsplats genom att erbjuda god arbetsmiljö och vara öppna för kreativitet.
- erbjuda önskad tjänstgöringsgrad i våra verksamheter.
- medarbetare erbjuds möjlighet att utvecklas kontinuerligt.

Bedömningskriterier

Utifrån hur mätetal och aktiviteter utvecklas ska målet bedömas. I delårsboksluten görs en prognos på målen utifrån de planerade aktiviteterna och prognosen på mätetal.

Under året ska bedömning göras om det går att utvärdera målet på årsbasis. Saknas aktiviteter som behövs för att målet ska förbättras/uppnås ska dessa läggas till så snart behovet uppstår.

Mätetal	Källa	Periodicitet	Målvärde
Företagsklimat enligt Svenskt Näringslivs ranking	Kolada	År	50
Total sjukfrånvaro ska minska med en procentenhet jämfört med föregående år	Egen/verksamhetssystem	Tertial	7,9 %
Korttidssjukfrånvaro ska minska med en procentenhet jämfört med föregående år	Egen/verksamhetssystem	Tertial	
Långtidssjukfrånvaro ska minska med en procentenhet jämfört med föregående år	Egen/verksamhetssystem	År	

12 Hållbar konsumtion och produktion

Hållbar konsumtion innebär inte bara miljöfördelar utan även sociala och ekonomiska fördelar. Genom att kommunen verkar för omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor bidrar vi till att minska vår negativa påverkan på klimat, miljö och människors hälsa.

Detta gör vi genom att:

- ha hållbarhet i fokus för våra verksamheter.
- nyttja våra resurser på ett effektivt och hållbart sätt.
- hantera våra vattenresurser hållbart och miljöfrämjande.
- ha hållbarhet i fokus i våra upphandlingar.
- vara en förebild och verka för att hela kommunen ska vara hållbar.

Bedömningskriterier

Utifrån hur mätetal och aktiviteter utvecklas ska målet bedömas. I delårsboksluten görs en prognos på målen utifrån de planerade aktiviteterna och prognosen på mätetal.

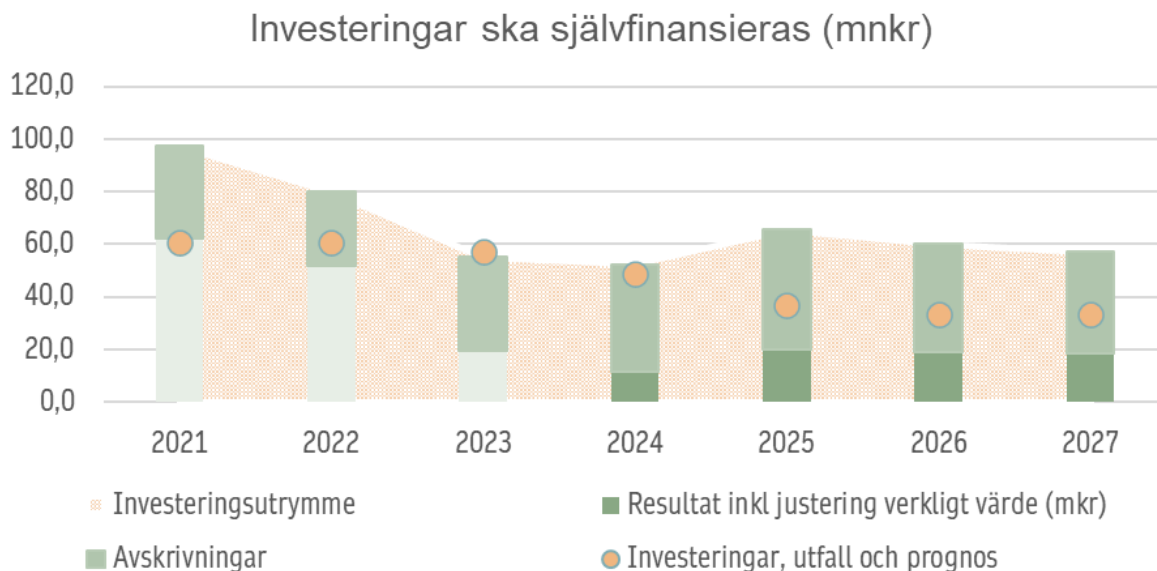
Under året ska bedömning göras om det går att utvärdera målet på årsbasis. Saknas aktiviteter som behövs för att målet ska förbättras/uppnås ska dessa läggas till så snart behovet uppstår.

2.5.2 Finansiella mål

Målnivå	Under mandatperiod	Under planperiod	Beskrivning
Alla investeringar, exklusive strategiska och taxefinansierade, ska för perioden i vara självfinansierade.	●	●	Resultat och avskrivningar ger ett utrymme för investeringar som är högre än investeringsvolymen över mandatperiod och planperiod.
Årens resultat i förhållande till skatter och bidrag ska vara minst 2 %	●	●	Budgeterat resultat som andel av skatter och bidrag ska vara minst 2 % under plan- och mandatperioden.
Soliditeten inklusive pensionsåtaganden ska öka	●	●	Soliditeten ska årligen öka för att stärka kommunens ekonomi.

Investeringar med kort livslängd ska självfinansieras

Alla investeringar ska i grund självfinansieras, dock kan kommunen lånefinansiera strategiska investeringar. Med strategiska investeringar avses investeringar som överstiger 30 mkr och har en genomsnittlig avskrivningstid på minst 25 år.

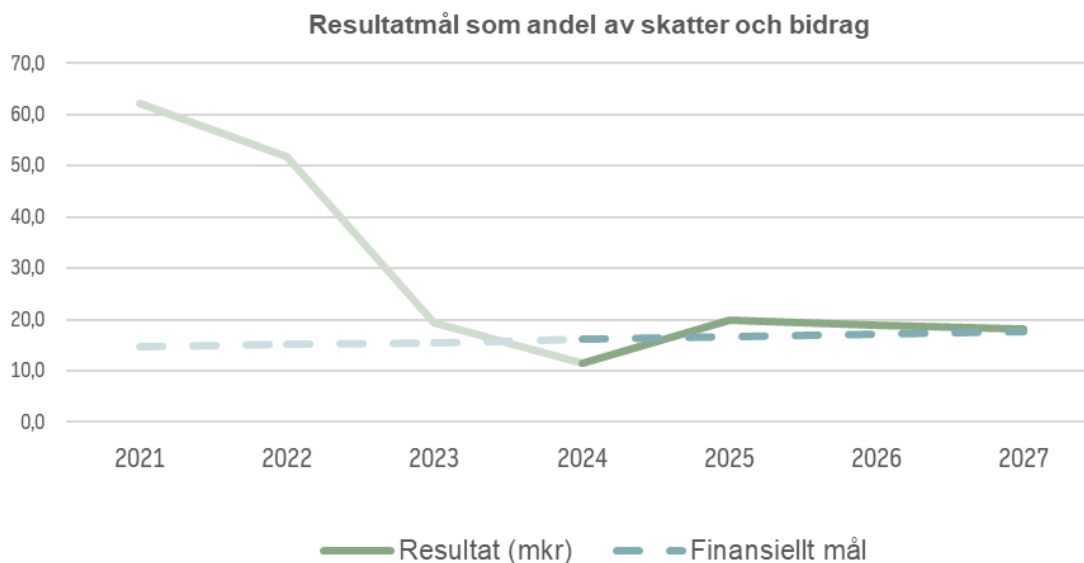
Diagrammet visar förhållandet mellan investeringsutrymme (avskrivningar plus resultat) samt investeringsnivå. Investeringsutrymmet baseras på budgeterad nivå för åren 2024-2027. Åkerboskolan och Byxelkroks hamn kategoriserades som strategiska investeringar och ingår därmed inte i bedömningen av målet.

Utrymme för investeringar över mandatperioden- och planperioden är 229 respektive 236 mkr och den totala redovisade och planerade investeringsvolymen är 226 respektive 152 mkr. Målet prognostiseras därmed som uppnått under mandat- och planperioden.

Ett resultat som är minst 2 % av skatter och bidrag

Diagrammet visar det lägsta resultat som ska uppnås i förhållande till den prognos av skatte- och bidragsintäkter som budgeten baseras på (den gröna linjen). Den gröna linjen är budgeterat resultat för 2024 samt plan för 2025-2027.

Målet uppnås under mandatperioden då resultatet är 2,1 procent under mandatperioden (2023-2026) och 2,0 procent under planperioden (2024-2027).

Soliditeten ska öka

Diagrammet visar att soliditeten inklusive pensionsförplikter ökar (den gröna, nedre, linjen). Den blå linjen visar soliditeten exklusive pensionsförpliktelser.

Målet uppnås om soliditeten ökar under mandat- och planperioden.

2.5.3 Prioriteringar

På nästa sida redovisas totalsumman av politiska prioriteringar inför budget 2024 samt plan 2025-2027.

Prioriteringar 2024-2027	2024	2025	2026	2027
<i>Nämnder/avdelningar</i>				
Kommunfullmäktige	0	0	0	0
Revision	100	0	0	0
Valnämnd	0	-353	0	-353
Kommunstyrelse	5 650	3 950	3 950	3 950
Miljö- och byggnadsnämnd	484	467	483	499
Utbildningsnämnd	36 120	35 960	35 830	36 720
Socialnämnd	6 182	11 475	11 475	6 475
Finans	1 000	1 000	0	0
Totala prioriteringar	49 536	52 499	51 738	47 291

2.5.4 Ramförändringar

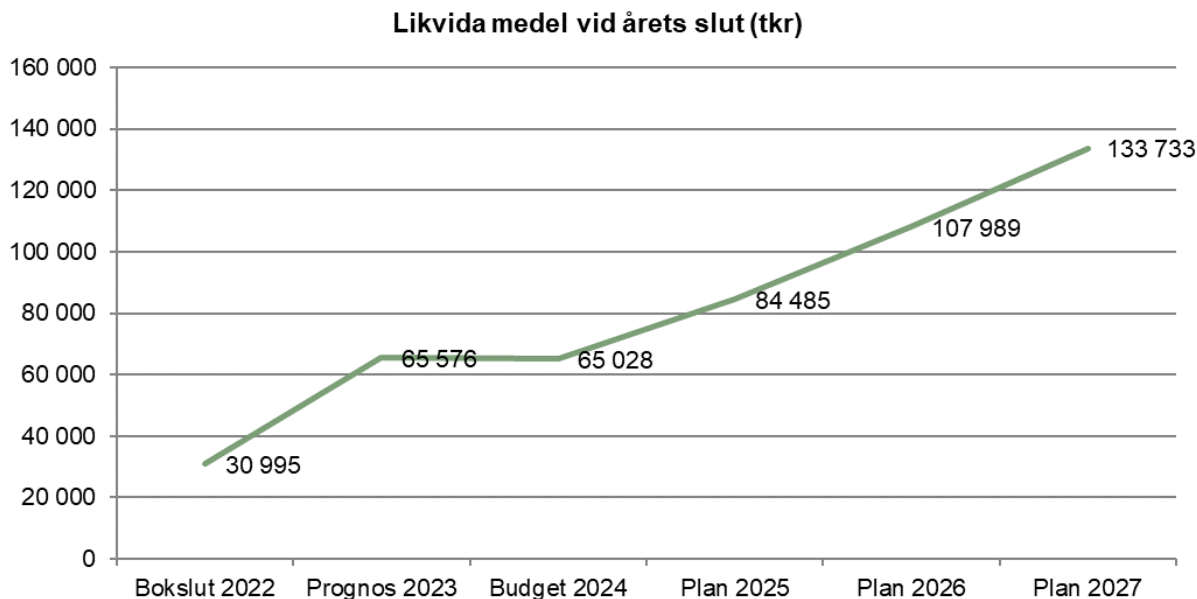
Nämnder/avdelningar	Budget 2023	Teknisk ram 2024	Prioriteringar	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunfullmäktige	892	895	0	895	895	895	895
Revision	924	894	100	994	893	893	893
Valnämnd	0	354	0	354	0	353	0
Kommunstyrelse	174 142	170 329	5 650	175 979	174 888	176 971	179 914
Miljö- och byggnadsnämnd	8 831	8 515	484	8 999	9 081	9 351	9 616
Utbildningsnämnd	200 996	181 537	36 120	217 657	215 724	216 631	217 978
Socialnämnd	349 671	381 003	6 182	387 185	405 493	428 210	444 928
Totalt	735 456	743 526	48 536	792 062	806 974	833 305	854 225

2.5.5 Likviditet

Likviditet är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. En oförändrad eller ökad likviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Att en kommun redovisar ett positivt resultat är inte sammankopplat till det likviditetsutrymme som kommunen har. Exempelvis bokas intäkter för bidrag upp i resultatet där intäkten uppstår för att den ska matcha kostnaden, men i praktiken kan det dröja innan pengarna betalas ut till kommunen. Ett annat exempel är att en hög investeringstakt påverkar likviditeten då kommunen betalar leverantörerna för utfört arbete i den period som arbetet utförs medan kostnaden fördelas på ett antal år, vilket är korrekt för typen av investering. Under 2023 finns upplåning av medel för att delvis finansiera investeringen av Åkerboskolan.

Nedan redovisas likviditetens utveckling baserat på den budget och årsprognos som presenteras i dokumentet. Under 2022-2023 är redovisad och prognostiserad investeringsnivå högre än kommande år, vilket medför att likviditeten minskar 2023. Lånet bidrar till den ökning som syns mellan 2022 och 2023. I budget 2024 respektive plan för 2025-2027 stärks likviditeten i och med lägre investeringsnivåer.

2.5.6 Borgensåtagande

Kommunens beviljade borgensåtagande till Borgholm Energi AB uppgår till 646 mkr. Av den beviljade ramen använder Borgholm Energi AB 511 mkr (2023-04-30).

Borgensåtagandet omfattar:

- VA-utbyggnad
- Industrifastigheter och bostäder
- Avsaltningsverk Sandvik
- Övriga investeringar, t ex fjärrvärme och vindkraft

År 2010 ingick Borgholms kommun en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Samtliga kommuner som är medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

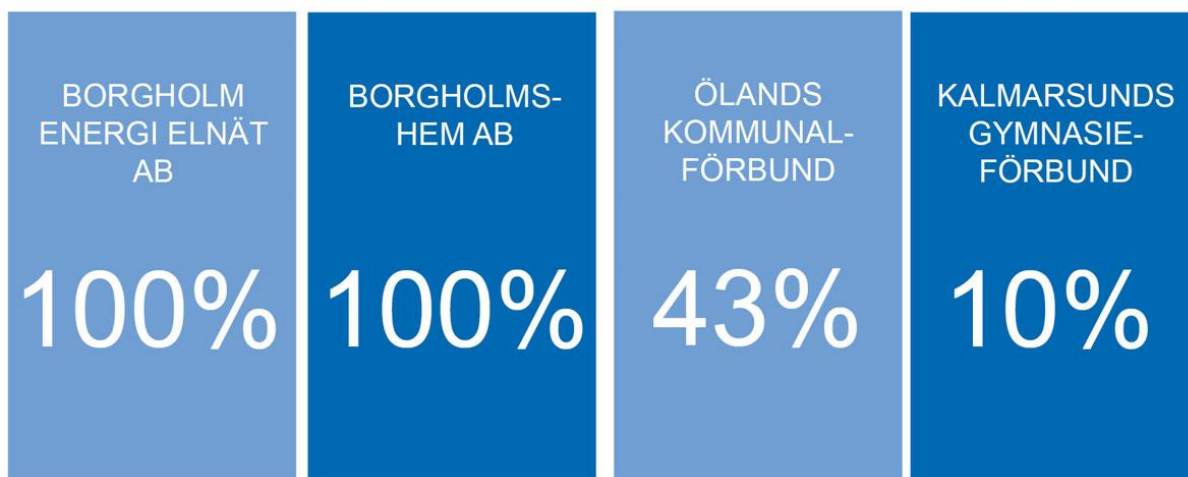
Kommunens beviljade borgensutrymme till Borgholmshem AB uppgår till 75 mkr varav 15 mkr är utnyttjas (2023-04-30).

2.5.7 Kommunkoncern

Enligt den kommunala redovisningslagen ska delårsbokslut och bokslut innefatta en sammanställd redovisning som omfattar kommunal verksamhet som bedrivs genom annan juridisk person. Den sammanställda redovisningen omfattar kommunen samt de företag som kommunen har ett bestämmande eller väsentligt inflytande över. Med denna definition betraktas *Borgholms kommun*, *Borgholm Energi Elnät AB*, *Borgholmshem AB*, *Ölands Kommunalförbund* och *Kalmarsunds Gymnasieförbund* som redovisningsenheter i den sammanställda redovisningen för Borgholms kommun koncern. En sammanställd redovisning kommer att presenteras i delårsbokslutet per den sista augusti samt i årsbokslut.

Bilden nedan visar Borgholms kommunkoncern och dess ägande.

BORGHOLMS KOMMUNKONCERN

2.6 Balanskrav

God ekonomisk hushållning definieras i kommunallagen som att resultaträkningens intäkter ska överstiga dess kostnader, det så kallade balanskravet. SKR anser att god ekonomisk hushållning är att ha ett resultat som är minst 2 procent av skatt- och bidragsintäkter. Borgholms kommun klarar kommunallagens krav på balans i ekonomin då resultatet uppgår till två procent både under mandat- och planperioden. Siffrorna baseras på bokslut 2022, prognos 2023 samt budget 2024 samt plan 2025-2027.

Avstämning mot balanskravet (mkr)

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Årets resultat enligt resultaträkningen	51,9	35,3	11,6	18,2	18,8	20,0
Resultat av skatter och bidrag (%)	6,7	4,5	1,4	2,2	2,2	2,3

2.7 Väsentliga personalförhållanden

Borgholms kommun har en förhållandevis hög sjukfrånvaro. Hela kommunen och bolaget arbetar med så kallade friskfaktorer för hälsosamma arbetsplatser. Friskfaktorerna mäts regelbundet genom så kallad pulsmätning, vilket skapar bra förutsättning för en god dialog om arbetsmiljön.

Ett aktivt arbete med friskvård pågår även bland annat genom hälsoprofiler, hälsoinspiratörer, stresskurser och personalklubben.

Att vara en attraktiv arbetsgivare med en god personalpolitik är viktigt för framtiden. Särskilt med tanke på att cirka 33 procent av kommunens medarbetare når pensionsåldern inom de närmaste tio åren. Med en allt starkare konkurrens om kompetensen är det viktigt för kommunen att både kunna behålla och rekrytera medarbetare. Ett aktivt arbete med den framtida

kompetensförsörjningen har påbörjats.

Senaste medarbetarundersökningen visar på att 89 % anser att Borgholm kommun är en bra arbetsplats.

Fortsatta satsningar kommer att ske på bland annat ledarutveckling, medarbetarskapsutveckling och arbetsmiljöarbete, så att hela organisationen genomsyras av en god personalpolitik och på så sätt kommer att vara en attraktiv arbetsgivare.

2.8 Förväntad utveckling

Nedan presenterar förvaltningscheferna förväntad utveckling utifrån de beslutade KF-målen:

Kommunstyrelsen ansvarar för lednings-, stöd-, utvecklings- och samordningsfunktioner för kommunen som helhet men även för teknisk service, kultur- och fritid, näringsliv, strategisk planering med fokus på hållbar utveckling enligt de globala målen för Agenda 2030. De mål som vi valt att fokusera på är "god hälsa och välbefinnande", "god utbildning för alla" och "anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt". Dessa omsluter i vår vidare tolkning det mesta vi gör och ger oss samtidigt reella utmaningar om vi kombinerar dem med väl övervägda aktiviteter. Vi måste fortsätta utveckla målstyrningen genom att förenkla och förtydliga vad målen betyder för vår kommun så att alla nivåer i organisationen känner att de kan bidra till och arbeta för att nå dem.

"God hälsa och välbefinnande"

En av utmaningarna i vår kommun är vår demografi med landets äldsta befolkning, vilket innebär att det är relativt få i yrkesverksam ålder. Därför måste vi bli en än mer attraktiv arbetsgivare och fortsätta utveckla vårt friskfaktorarbete för att kunna behålla, rekrytera och utbilda medarbetare. Samtidigt måste vi hitta nya lösningar för att möta behovet av välfärdstjänster och nå våra mål. Vi måste fortsätta förändra vårt arbetssätt och vi behöver bli bättre på att ta tillvara invånarnas och medarbetarnas förmågor och engagemang. Vi behöver överlag fokusera mindre på strategier och planer och mer på tester och lärdomar för att nå våra mål i en organisation som kännetecknas av tillit.

Socialnämnden ansvarar för äldreomsorg, hälso-och sjukvård, omsorg om funktionsnedsatta, individ- och familjeomsorg och arbetsmarknadsenheten. Ansvaret är mer än hälften av kommunens budget, och verksamheten styrs av olika lagrum och förordningar som i sin tur väl harmoniserar med de övergripande målen i Agenda 2030. Förutsättningar för att bedriva en välfungerande verksamhet är att kunna följa upp mål och kvalitet, viktiga parametrar ska vara tydligt kopplade till verksamheternas uppdrag och arbete.

"God hälsa och välbefinnande" och "God utbildning för alla" går hand i hand

En av utmaningarna i Borgholms kommun är att vi har landets äldsta befolkning och den demografiska utvecklingen visar att antalet äldre fortsätter att öka. I takt med det behöver vi kontinuerligt rekrytera och utbilda medarbetare. Det ligger flera förslag på regeringsnivå med syfte att öka kraven på kompetens inom äldreomsorgen. Erfarenheterna från covid-pandemin visar vikten av såväl kompetens som följsamhet mot hygienrutiner och skyddsutrustning vilket kommer att få stor betydelse inom äldreomsorgen även i framtiden.

Den nationella satsningen på *"God och nära vård"* innebär en stor omställning för äldreomsorgen med tätare samarbete mellan kommunens hemsjukvård och regionens primärvård med syfte att underlätta alla vård- och omsorgskontakter med omsorgstagaren. Digitali-

seringen medför nya möjligheter för att möta såväl omsorgstagarens behov som effektivare hjälpmedel för medarbetaren.

Ett arbete pågår med SSPF (samverkan socialtjänst, skola, polis och fritid). Metoden är ett verktyg för att tidigt identifiera och arbeta aktivt med ungdomar som är i riskzonen på ett eller annat sätt. Att arbeta gränsöverskridande och med fokus på att göra rätt sak på rätt sätt och i rätt tid detta ger såväl effektivitet som kvalitet för den enskilde individen. Förebyggande teamet fortsätter utveckla arbetet och är en viktig resurs i att tidigt se behov och stöd av socialtjänst och skola.

”God utbildning för alla”

De stora delarna av utbildningsnämndens verksamheter består av förskola och grundskola vilka regleras av Skollag och läroplaner som består av många mål och kunskapskrav som utbildningen ska sträva mot och uppnå. Agenda 2030 målen som vi valt att använda i Borgholm (som flera andra kommuner) stämmer väl överens med våra statliga styrdokument. Det gör att det är både angeläget och lätt att förhålla sig till dessa mål och vi har också en god måluppfyllelse i flera av dessa.

Då målen är mer aktuella än någonsin, när vi pratar hållbar framtid men även arbetsmiljö för vår personal så är de mycket aktuella som komplement till våra läroplaner och för en god framtid för våra unga.

Vad är då våra utmaningar den närmsta tiden? Barn och elevfrånvaron har sammantaget varit mycket hög under perioder på grund av Pandemin. Även om uppgifter skickats hem att arbeta med så vet vi att skola på plats är avgörande för våra elever. Vi ser att det blivit svårare för de elever med extra behov, medan de som redan har mycket goda resultat klarar sig bättre i denna situation.

För att hämta igen och ta hand om dessa negativa effekter behövs insatser. En nogsam analys har gjorts på enheterna med rektor som ansvarig vilket aggregerats till Skolchef och nämnd. Prioriteringar behövs för våra barn och elever men också för att våra lärare och rektorer ska känna glädje och energi att göra sitt yttersta. Så medskicket är att vi satsar de resurser som behövs och inte gör fler effektiviseringar i det läge vi befinner oss nu. Att vi använder resurser till undervisningen i så stor grad som möjligt utifrån det kvalitetsarbetet visar på som behov. Då kan vi stärka upp och i skolorna i första hand men även i förskolorna då vi vet att tidiga insatser är verkningsfulla.

Ovan är definitivt vår största utmaning de kommande åren, förutom de vanliga utmaningar som funnits sen tidigare i svensk förskola och skola.

”Arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt”

Kommunen har under en lång rad år visat god ekonomisk utveckling och är en attraktiv och trygg plats att bo, leva och verka i, vilket flera undersökningar visat på. Detta ger oss goda förutsättningar för att kunna fortsätta ta oss an våra utmaningar för att utveckla våra verksamheter och samhällsservice.

I vårt pågående översiktsplanearbete behandlar vi många av våra utmaningar och här ska vi slå fast hur kommunen ska utvecklas på ett hållbart sätt. Översiktsplanen kommer ge oss möjlighet att vara expansiva samtidigt som vi värnar vår natur och kultur. Vi behöver få än mer fart på detaljplanearbetet för att kunna möta efterfrågan på boende och mark. Vi behöver också se till att vi kan erbjuda bostäder till alla i olika delar av kommunen.

Ytterligare en utmaning är att vi behöver fortsätta utveckla vårt näringslivsklimat. Vi har tagit flera steg i rätt riktning men vi behöver kontinuerligt påminna oss att vi jobbar för medborgarna. Här behöver vi bli mer lyhörda och präglas av tillgänglighet samt gott bemötande med hög service i alla våra möten såväl internt som externt.

I samband med att kommunen får fler äldre ökar behovet av äldreboenden med god standard och omsorg, de ska vara ändamålsenliga, kostnadseffektiva och bättre anpassade för den äldres olika behov. Det pågår ett förberedande arbete för nybyggnation av äldreboende om 80 platser på Ekbacka.

Även planering av nytt LSS-boende har påbörjats med målsättning att klara det långsiktiga behovet av gruppboendestäder.

"Hållbar konsumtion och produktion"

Miljö- och byggnadsnämnden svarar för myndighetsutövningen enligt Miljöbalken, Plan- och bygglagen (PBL), Livsmedelslagen, Smittskyddslagen, Alkohollagen samt övrig lagstiftning som styr nämndens tillsynsverksamhet inom miljö- och byggområdet. De mål som vi valt att fokusera på är "hållbar konsumtion och produktion" och "anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt".

Det ska vara lätt att göra rätt i Borgholm! Bra service är ett ledord i tillsynsarbetet. Informationen på hemsidan ska vara tydlig och genom rådgivning ska vi hjälpa medborgare att göra rätt. Genom en strukturerad tillsyn ska det också bli konsekvenser för om lagstiftningen inte följs. Arbete pågår med digitalisering och olika processer för att effektivisera och rättssäkra verksamheterna samt ge bättre stöd för medborgare. Detta ska leda till kortare handläggningstider och en förbättrad service för medborgare.

Det finns ett behov av att utöka tillsynsarbete inom PBL. Idag sker tillsyn vid anmälan men kravet finns att tillsynsarbete ska ske på nämndens eget initiativ enligt upprättad tillsynsplan. Målet med miljö- och byggnadsnämndens tillsyn enligt Plan- och bygglagen är att se till att den byggda miljön uppfyller samhällets krav samt se till att byggnadsverk, tomter och allmänna platser underhålls och sköts så att värden bevaras. Det handlar också om att säkerställa att olägenheter och olycksrisker inte uppkommer samt att säkerställa så byggnadsverk som uppförs och ändras har de tillstånd som krävs så att samhällets lagar och regler följs.

Miljö- och byggnadsnämnden ger även tillstånd till och utför tillsyn över enskilda avlopp i Borgholms kommun. Ett arbete för att se till att gamla och bristfälliga avlopp åtgärdas så att de klarar dagens krav på rening behöver utökas. Syftet med detta är att minska och förebygga problem med övergödning samt spridning av smittförande ämnen till enskilda brunnar och andra dricksvattenresurser. Arbete med att ta fram självfinansieringsgrad pågår i samtliga verksamheter.

2.9 Att-satser

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

a t t skattesatsen 2024 blir oförändrad 21,58 kr per hundra kronor.

a t t anta förändringar av samt tillkommande taxor och avgifter för år 2024.

a t t anta Årsplan med budget 2024 samt plan för år 2025-2027.

a t t anta föreslagen investeringsram för år 2024 och föreslagna projekt samt investeringsplan för 2025-2028.

a t t delegera till kommunstyrelsen att prioritera inom de godkända investeringsprojekten.

a t t delegera till kommunstyrelsen att göra eventuella ombudgeteringar av drift- och investeringsmedel från 2023 till år 2024.

a t t ge kommunstyrelsen rätt att under år 2024 omsätta lån d v s låna upp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under år 2024.

a t t delegera till kommunstyrelsen att besluta om förändringar inom av kommunfullmäktige beslutade totala ramar.

a t t borgensavgiften för affärsverksamhet uppgår till 0,41 procent år 2024.

a t t borgensavgiften för allmännyttigt bostadsbolag uppgår till 0,40 procent år 2024.

a t t borgensavgiften för återvinning och avfall samt vatten och avlopp uppgår till 0,00 procent år 2024.

a t t nivå för att räknas som investering ska uppgå till 1 prisbasbelopp

a t t överlämna till kommunfullmäktige att godkänna revisionens förslag till budget för år 2024.

3 Kommunens räkenskaper

3.1 Driftbudget

Nedan presenteras driftbudget för budget 2023-2024 samt plan för 2025-2027.

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunfullmäktige	614	932	895	895	895	895
Revision	769	924	994	893	893	893
Valnämnd	339	0	354	0	353	0
Kommunstyrelse	165 887	173 342	175 979	174 888	176 971	179 914
Miljö- och byggnadsnämnd	10 692	9 151	8 999	9 081	9 351	9 616
Utbildningsnämnd	193 744	204 196	217 657	215 724	216 631	217 978
Socialnämnd	332 070	343 271	387 185	405 493	428 210	444 928
Totalt nämnder	704 113	731 816	791 963	806 974	833 305	854 225
Justering för externredovisning	0	0	0	0	0	0
Summa verksamhetens kostnader	704 113	731 816	791 963	806 974	833 305	854 225
Finans	-756 016	-767 079	-803 581	-825 219	-852 070	-874 183
Resultat	-51 903	-35 263	-11 519	-18 245	-18 765	-19 958

3.2 Resultatbudget

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	170 150	138 495	192 787	197 480	205 671	212 961
Verksamhetens kostnader	-852 184	-836 403	-944 539	-965 013	-999 492	-1 027 024
Avskrivningar	-42 206	-40 288	-41 353	-42 128	-41 583	-42 685
Verksamhetens nettokostnader	-724 240	-738 196	-793 105	-809 661	-835 404	-856 748
Skatteintäkter	507 017	519 060	541 682	563 924	585 311	604 640
Generella statsbidrag och utjämn- ning	262 145	260 048	268 943	269 982	274 859	278 066
Verksamhetens resultat	44 922	40 912	17 519	24 245	24 765	25 958
Finansiella intäkter	11 676	513	0	0	0	0
Finansiella kostnader	-4 695	-6 162	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Resultat efter finansiella poster	51 903	35 263	11 619	18 245	18 765	19 958
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0
Periodens/Årets Resultat	51 903	35 263	11 519	18 245	18 765	19 958

3.3 Balansbudget

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0	0
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	637 294	672 720	679 947	674 419	665 986	656 451
Maskiner och inventarier	23 681	23 681	23 681	23 681	23 681	23 681
Finansiella anläggningstillgångar	15 679	26 728	27 796	27 796	27 796	27 796
Summa anläggningstillgångar	676 654	723 129	731 424	725 896	717 463	707 928
Omsättningstillgångar						
Förråd	0	0	0	0	0	0
Fordringar	172 778	120 844	123 958	126 956	129 749	132 603
Kassa och bank	30 995	65 576	65 028	84 485	107 989	133 733
Summa omsättningstillgångar	203 773	186 420	188 986	211 441	237 738	266 336
SUMMA TILLGÅNGAR	880 427	909 549	920 410	937 337	955 201	974 264
EGET KAPITAL OCH SKULDER						
Eget kapital						
Ingående eget kapital	-357 365	-409 269	-444 532	-456 151	-474 396	-493 161
Periodens/årets resultat	-51 903	-35 263	-11 519	-18 245	-18 765	-19 958
Summa eget kapital	-409 269	-444 532	-456 051	-474 396	-493 161	-513 119
Avsättningar						
Avsättning för pensioner	-19 945	-20 499	-21 022	-20 191	-22 262	-21 632
Andra avsättningar	0	0	0	0	0	0
Summa avsättningar	-19 945	-20 499	-21 022	-20 191	-22 262	-21 632
Skulder						
Långfristiga skulder	-268 833	-308 833	-304 933	-301 033	-297 133	-293 233
Kortfristiga skulder	-182 380	-129 902	-132 521	-135 934	-136 862	-140 497
Summa skulder	-451 213	-438 735	-437 454	-436 967	-433 995	-433 730
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	-880 427	-903 766	-914 527	-931 554	-949 418	-968 481

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Ansvarsförbindelser (tkr)						
Kommunala borgensåtaganden	451 200	571 200	689 200	794 200	924 200	1 104 200
Pensionsförpliktelser före 980101 inkl löneskatt	201 971	204 487	206 402	196 086	184 285	175 580
Nyckeltal (tkr)						
Anläggningskapital	407 821	414 296	426 491	424 863	420 330	414 695
Rörelsekapital	21 393	56 518	56 465	75 507	100 876	125 839
Soliditet %	46%	49%	50%	51%	52%	53%
Soliditet inkl ansvarsförbindelse %	24%	26%	27%	30%	32%	35%
Skuldsättningsgrad %	51%	49%	48%	47%	46%	45%
Kassalikviditet %	112%	144%	143%	156%	174%	190%
Likvida medel	30 995	65 576	65 028	84 485	107 989	133 733

3.4 Kassaflödesanalys

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	51 903	35 263	11 519	18 245	18 765	19 958
Av- och nedskrivningar av anläggningstillgång	42 206	42 099	41 353	42 128	41 583	42 685
Försäljning	0	0	0	0	0	0
Avsättning till pensioner	731	1 137	1 162	1 188	1 214	1 240
Upplösning av bidrag till infrastruktur	-343	-339	-332	-332	-332	-332
Minskning av avsättningar pga. Utbetalningar	-970	-1 117	-1 142	-1 167	-1 192	-1 219
Ökning (-) / minskning (+) av bidrag till investeringar	0	2 040	0	0	0	0
Ökning (-) / minskning (+) av fordringar	-38 826	41 218	-2 734	-2 998	-2 793	-2 854
Ökning (+) / minskning (-) av kortfristiga skulder	42 506	-42 143	3 085	2 628	3 039	3 039
Medel från den löpande verksamheten	97 207	78 158	52 911	59 693	60 283	62 518
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-133 057	-77 842	-48 850	-36 600	-33 150	-33 150
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	-1 068	-1 068	-1 068	0	0	0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	672	0	0	0	0	0
Medel från investeringsverksamheten	-133 453	-78 910	-49 918	-36 600	-33 150	-33 150
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån	0	40 000	0	0	0	0
Ökning av skulder för finansiell leasing	1 026	-767	259	265	271	276
Amortering av skuld	0	-3 900	-3 900	-3 900	-3 900	-3 900
Ökning av övrig skuld	7 202					
Medel från finansieringsverksamheten	8 228	35 333	-3 641	-3 635	-3 629	-3 624
PERIODENS KASSAFLÖDE	-28 018	34 581	-548	19 457	23 504	25 744
Likvida medel vid årets början	59 013	30 995	65 576	65 028	84 485	107 989
LIKVIDA MEDEL VID PERIODENS SLUT	30 995	65 576	64 928	84 485	107 989	133 733

3.5 Investeringsbudget

Investeringsbudgeteten för 2024 uppgår till 48,9 mkr och är utfördelad på sex områden; infrastruktur, fritid- och kultur, pedagogisk verksamhet, vård- och omsorg, affärsverksamhet samt övrig verksamhet.

Investeringsprojekt markerade med * avser långsiktiga, strategiska investeringar som exkluderas från investeringar som ska självfinansieras.

Inför 2024 är investeringsgränsen ett prisbasbelopp.

Kategori	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Summa
Infrastruktur, skydd	18 462	7 920	4 500	5 000	4 500	4 500	4 500	47 616
Laddning infrastruktur		X		X				
Beläggningsarbeten		X	X	X	X	X	X	
Gata/park		X	X	X	X	X	X	
Gatubelysning		X	X	X	X	X	X	
Utveckling GC-vägar		X	X	X	X	X	X	
Fritid och kultur	8 306	3 942	2 800	3 800	3 000	3 000	3 000	29 977
Fritidsanläggningar		X	X	X	X	X	X	
Reinvestering		X	X	X	X	X	X	
Konstgräsplan		X						
Tennisbanor inkl belysning				X				
Pedagogisk verksamhet	82 103	45 751	9 600	8 400	8 400	8 400	8 400	199 930
Gärdslösa skola underhåll			X	X				
Gärdslösa förskola nybyggnation		X						
Reinvestering		X	X	X	X	X	X	
Verksamhetsinvestering		X	X	X	X	X	X	
Åkerboskolan *		X						
Vård och omsorg	6 537	5 295	21 000	8 500	8 500	8 500	8 500	73 173
LSS-boende inventarier			X					
Äldreboende inventarier			X					
Reinvestering		X	X	X	X	X	X	
Verksamhetsinvestering		X	X	X	X	X	X	
Affärsverksamhet	7 375	9 157	8 350	8 000	4 000	4 000	4 000	52 460
Båttvätt		X						
Garage Ekbacka								

Kategori	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Summa
Reinvestering		X	X	X	X	X	X	
Reinvestering Hamnar		X	X	X	X	X	X	
Servicehus Byxelkrok			X	X				
Yttre Hamn Borgholm				X				
Övrig verksamhet	10 272	5 777	2 600	2 900	4 750	4 750	4 750	27 604
Reinvestering		X	X	X	X	X	X	
Fiberdokumentation		X						
IT Infrastruktur		X	X	X				
IT Lagring					X	X		
IT Server					X	X		
IT Trådlöst			X	X				
IT UPS		X			X	X		
IT VDI		X					X	
Nätverk serverrum			X					
Verksamhetsinvestering		X	X	X	X	X		
Summa	133 057	77 842	48 850	36 600	33 150	33 150	33 150	430 761

